

“God, waar blijft mijn genezing?”

Leo van Wijngaarden

Colofon

Auteur:

Leo van Wijngaarden

Titel:

God, waar blijft mijn genezing?

ISBN:

9789465315874

Redactie:

Anthon van der Laak, Bart Vel Tromp en Jessica Wiegeraad (eindredactie).

Omslagontwerp:

Leo van Wijngaarden

Uitgave:

Brave New Books / Stichting de Donk Ministries

www.dedonk.com

Jaar van uitgave:

2025

Copyright © 2025 Leo van Wijngaarden

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Bijbelcitaten:

Tenzij anders aangegeven, zijn alle Bijbelteksten ontleend aan de Herziene Statenvertaling (HSV),

© 2010 Stichting HSV, Heerenveen.

Inhoudsopgave

• Voorwoord Anthon van der Laak	6
• Voorwoord Arie de Rover	7
• Voorwoord van de auteur	9
• Inleiding	11

Deel I – Fundamenten

1. Ziekte en de zondeval: hoe ziekte in de wereld kwam	17
2. Gods oorspronkelijke bedoeling en eindbestemming	21
3. Ziekte en herstel in het Oude Testament	24
4. Ziekte en oordeel in het Oude Testament	29
5. Het Koninkrijk van God breekt door in genezing	30
6. De steen die de aarde raakt	33

Deel II – Theologie & Praktijk

7. Alle ziekten genezen	39
8. Genezing en vergeving	43
9. Bevrijding en genezing	45
10. Genezing van ziekten door erfelijke belasting	49
11. Een sterke wens om te genezen	54
12. Droeg Jezus onze ziekten?	58
13. De werken van Jezus doen	64
14. Genezingen in Handelingen	70
15. Gave van genezing	73
16. Genezing binnen en buiten de structuur van de kerk	76
17. Paulus' realisme: Trofimius, Timotheüs en de doorn in het vlees	82
18. Waarom God soms wel en soms niet geneest	85
19. Is genezing altijd Gods wil?	89
20. Komt ziekte van de duivel of ook van God?	95
21. Autoriteit over demonen	98
22. kennismaking met de Geneesheer zelf	101
23. Geloof en genezing	104
24. Het geheim na het wonder	108
25. Als alle zieken zouden genezen	113
26. Blijf ik steeds maar opnieuw bidden?	118

Deel III – Gemeenschap en pastoraat

27. Lijden, volharding en de hoop op de opstanding	124
--	-----

28. De opstanding en de nieuwe schepping	128
29. De balans tussen verwachting en overgave	131
30. De kerk en de bediening van genezing	133
31. Gevaren en misverstanden rond genezing	137
32. Ik heb u nooit gekend	142
33. Genezing raakt ziel lichaam en geest	151
34. Hoe we zieken mogen begeleiden wanneer genezing uitblijft	154
35. De rol van geloofsgemeenschappen	158
36. De verhouding tussen genezing en heiliging	160
37. De toekomst van de bediening van genezing in de kerk	163
38. De zuiverste waarheid over genezing	167
39. Hoop voor wie (nog) niet geneest	170

Voorwoord van Anthon van der Laak

Wat een bijzonder boek heb je in handen. Niet zomaar een boek, maar één dat spreekt tot het hart. Geschreven voor het werkgebied waarvoor Stichting De Donk Ministries is geroepen, maar met een boodschap die veel verder reikt voor heel ons land, en eigenlijk voor ieder mens die verlangt naar méér van Gods Koninkrijk.

Ik heb het voorrecht gehad om vanaf het begin betrokken te zijn bij de geboorte van Stichting De Donk Ministries. Daardoor ken ik ook het hart van de auteur. Zijn passie om de volheid van het Koninkrijk van God te verkondigen is oprecht en aanstekelijk. Juist in een gebied waar tradities en leringen soms in de weg hebben gestaan, klinkt zijn stem helder en liefdevol. Dit boek is eerlijk. Het benoemt de dingen zoals ze zijn, maar zonder te oordelen en dat maakt het zo krachtig.

In de bediening waarin God mijn vrouw Joke en mij heeft geplaatst, hebben we talloze wonderen van genezing mogen meemaken. We hebben gejubeld om Gods grootheid, maar ook gehuild om geliefde broers, zussen en familieleden die niet genazen. Dat blijft pijn doen. We weten: genezingswonderen zijn niet maakbaar. We leggen zieken de handen op, niet omdat wij iets kunnen, maar omdat we gehoorzaam willen zijn aan wat Jezus ons heeft opgedragen. Genezing blijft een mysterie maar het hoort bij de boodschap van het Koninkrijk.

Zoals Leo het in zijn boek zo mooi zegt: *“Elke genezing die we hier meemaken is een teken van het Koninkrijk dat er al is, en dat nog komen zal.”* Wat een hoopvolle waarheid is dat!

Dit boek geeft waardevolle, goed onderbouwde handvatten voor hoe we kunnen omgaan met ziekte als individu, als familie, als vriendenkring, maar ook als gemeente. Ik geloof dat dit boek je geloof zal versterken, je zal bemoedigen en je zal uitdagen om dezelfde werken te doen die Jezus deed, met dezelfde compassie, en met het hart van het Koninkrijk van God.

Anthon van der Laak

Kingdom Ministries

Voorwoord van Arie de Rover

Sinds ik in mijn dagelijks leven steeds vaker mensen ontvang die gebukt gaan onder allerlei vormen van lijden en tegenslagen is mijn interesse, als christen, in thema's als bevrijding en bovennatuurlijke genezingen toegenomen. Daarin blij ik niet uniek te zijn. In de christelijke cultuur is er een groeiende fascinatie voor indrukwekkende, en tegelijk onverklaarbare, genezingswonderen en demonische bevrijdingen. Die sterk toegenomen aandacht resulteert in volle conferentiezalen, diverse nieuwe genezings- en bevrijdingsbedieningen met bijpassende leerprogramma's, uitbundige filmpjes op de social media, maar helaas ook in stevige discussies tussen felle voor- en tegenstanders. Zowel publiekelijk als in de privésfeer leidt dit regelmatig tot verwijdering, onbegrip en pijn. Niet in de laatste plaats bij mensen die al een (zwaar) lijden te dragen hebben en snakken naar verlichting van hun ellende. Hoe ga je in dit krachtenveld wijs, realistisch en vooral gelovig om met zo'n kwetsbaar thema?

In dit boek doet Leo een, in mijn ogen geslaagde, poging om je daarin verder te helpen. Hij belicht 'genezing en bevrijding' vanuit verschillende invalshoeken, waarbij hij zijn inzichten en overtuigingen voortdurend baseert op wat hij in de Bijbel daarover leest. Wat mag en kan je verwachten in dit leven als het gaat over deze gevoelige thema's? De inhoud is analytisch, praktisch, scherp, onderscheidend maar vooral bemoedigend. Hij plaatst het lijden in dit leven nadrukkelijk in het licht van wat ons in de toekomst te wachten staat. Dit citaat trof mij in het bijzonder:

“De kerk van de toekomst zal genezing niet reduceren tot een garantie, maar zien als een gave. Ze zal zieken niet veroordelen, maar omarmen. Ze zal wonderen niet uitvergroten, maar Jezus Christus verheerlijken. Daarmee wordt genezing weer wat het altijd bedoeld was: een teken van Gods Koninkrijk dat doorbreekt, een venster naar de Geneesheer, een voorproef van de volkomen vernieuwing die komt.”

Mijn hoop is dat dit boek jou zal helpen om evenwichtig en tegelijk diep bewogen om te gaan met het lijden in dit leven. Dat de inhoud je kracht, troost en perspectief mag bieden en dat je vol overtuiging je hoop op die Geneesheer zet.

Arie de Rover

Voorwoord van de auteur

Dit boek is niet geschreven om verdeeldheid te zaaien of om anderen te veroordelen die een andere weg zijn gegaan. Mijn verlangen is juist dat dit boek een hulpmiddel zal zijn om samen te zoeken naar een Bijbelse weg rond het onderwerp van gebed en genezing. Het is niet bedoeld als wapen om een ander mee om de oren te slaan, maar als uitnodiging om ons hart te openen voor wat de Heilige Geest ons vandaag wil leren.

In een tijd waarin discussies vaak via toetsenborden en schermen gevoerd worden, geloof ik dat we geroepen zijn om anders te leven. Niet door meningen te verhitten, maar door elkaar in liefde te ontmoeten en relationeel het gesprek te voeren. Wanneer we de ruimte nemen om samen te bidden, te luisteren en openhartig te spreken, ontdekken we vaak dat de Geest meer eenheid en wijsheid geeft dan wij ooit zelf hadden kunnen bedenken.

Daarom bid ik dat dit boek je niet alleen kennis geeft, maar je ook dichter bij het hart van de Vader brengt. Dat je in de woorden en voorbeelden iets zult ervaren van Zijn liefdevolle correctie, maar ook van Zijn bemoedigende aanwezigheid. En dat het ons als lichaam van Christus dichter naar elkaar toe mag brengen, in plaats van verder uiteen.

**“Laten wij ons richten op wat de vrede bevordert en op wat opbouwend is voor elkaar”.
(Romeinen 14:19)**

Dit boek is het resultaat van onderwijs en van wat ik in de jaren mocht uitleven. Het is goed mogelijk dat ik gaandeweg opnieuw voor nieuwe vraagstukken kom te staan. Mijn dagelijks gebed is dit: *“Heer, behoed mij voor nodeloze wegen en laat mijn leven altijd in Uw schaduw blijven staan”*. Ik hoop en bid dat ik steeds meer inzicht zal mogen ontvangen in de majestueuze dingen van de hemel.

Een woord van dank wil ik wijden aan mijn geestelijke vaders: Anthon van der Laak en Arie de Rover. Door jullie onderwijs, correctie en nederigheid kon de Heilige Geest Zijn werk in mij doen.

Niet in de laatste plaats wil ik mijn geliefde vrouw bedanken voor haar trouw en geduld met mij. Haar diep beproefde vertrouwen op God de Vader is een voorbeeld voor velen. In haar zie ik Maria's lofzang werkelijkheid worden. We zijn samen een lange weg gegaan en mochten groeien in de wetenschap dat God ons bewaard en liefheeft. In Hem stellen wij ons vertrouwen, en samen met 'ons huis' zullen wij de Heere dienen.

“Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini Tuo da gloriam”.

“Niet aan ons, Heer, niet aan ons, maar aan Uw Naam alle eer” (Psalm 115).

Leo van Wijngaarden

Inleiding

Waarom dit boek over de gave van genezing?

De aanleiding voor dit boek ligt diep in mijn eigen levenservaring met God maar ook met de misstanden waarmee we in ons leven kregen te maken. Op het gebied van de gave van genezing hebben mijn vrouw en ik de meest idiote dingen gezien en gehoord. Maar daarmee bestaat de gave wel degelijk en we hebben ontzettend veel wonderen zien gebeuren.

Het was misschien niet het meest wonderbaarlijke dat ik ooit heb meegemaakt, maar het had wel de grootste impact op ons leven, gebeurde met onze tweeling. Beide kinderen leden als baby aan een ernstige refluxaandoening, hun maaginhoud stroomde telkens terug in de slokdarm, waardoor ze veel pijn hadden en nauwelijks sliepen. Voor ons als kersverse ouders betekende dit slapeloze nachten en een voortdurende strijd om overeind te blijven.

In die tijd leidde ik weliswaar een religieus leven, maar ik kende God niet persoonlijk. Van een levende relatie met Hem of het werk van de Heilige Geest en Zijn gaven had ik geen weet. Op een avond liep ik door de kamer met de tweeling in mijn armen, uitgeput en moedeloos, terwijl ze opnieuw onophoudelijk huilden. Ik werd boos op God. En juist in dat moment gebeurde er iets dat ik nooit meer zal vergeten; er klonk een hoorbare stem in de kamer.

Die stem zei: “Als je hen de handen oplegt, zullen ze genezen. Maar let op: de aandoening zal terugkomen. Dan zullen jullie samen de handen opleggen, en dan zullen jullie weten wie jullie God is.”

Ik wist niet wat ik ervan moest denken. Geloof had ik nauwelijks, maar uit pure wanhoop legde ik mijn handen op hen en bad ik iets, ik weet niet eens meer wat. Tot mijn verbazing werden ze onmiddellijk stil. Ik dacht nog: *het zal wel toeval zijn*. Maar de volgende ochtend ontdekten we dat we, voor het eerst sinds maanden, allemaal een hele nacht hadden doorgeslapen.

Precies zoals de stem had aangekondigd, keerde een week later de aandoening bij beide kinderen terug. Toen hebben mijn vrouw en ik samen onze handen op hen gelegd en gebeden – en opnieuw genazen ze op hetzelfde moment. Daar, in onze woonkamer, beseften wij: dit was God. Vanaf die dag wisten wij samen wie onze God werkelijk is. En ons leven veranderde voorgoed.

Want achteraf beseft ik: het grootste wonder was niet de genezing van onze kinderen – hoe kostbaar en indrukwekkend dat ook was – maar de radicale verandering die God vanaf dat moment in ons leven bracht. Van een religieus bestaan zonder levende relatie, werden wij plotseling mensen die God persoonlijk kenden. Zijn nabijheid, Zijn stem en de werking van de Heilige Geest werden een realiteit in ons dagelijks leven. Dat veranderde ons denken, onze keuzes en uiteindelijk ook onze bestemming.

De genezing van onze tweeling was een deur die God opende, maar het leven met Hem dat daarop volgde, bleek de grootste schat. Juist die ommekeer, van geloof als traditie naar geloof als werkelijkheid.

In de periode daarna baden we met nieuw geloof en enthousiasme voor onze eigen kwalen en die van anderen. We zagen vele tekenen en wonderen gebeuren. Maar we maakten ook mee dat gebeden in onze ogen onbeantwoord bleven, mensen die ondanks ons gebed ziek bleven of zelfs overleden. Dat bracht vragen, twijfel en een lange zoektocht op gang. Juist die weg van wonderen, tekenen en worsteling heeft geleid tot het schrijven van dit boek.

We leven in een tijd waarin er veel gesproken wordt over genezing. In kerken, conferenties en op sociale media klinkt de boodschap dat Jezus onze ziekten gedragen heeft en dat wij als gelovigen daarom autoriteit hebben om altijd genezing te ontvangen en door te geven. Soms klinkt het bijna als een recht: als je maar genoeg gelooft en je autoriteit gebruikt, dan moet elke ziekte wijken. In ons eigen leven hebben we gezien dat ook zeker de mate van ons geloof mede bepaalde wat hiervan de uitwerking was.

Maar wie eerlijk kijkt naar de Bijbel én naar het leven van gelovigen, merkt al snel dat het niet altijd zo eenvoudig ligt. In de Schrift zelf zien we dat er mensen ziek waren en soms bleven, zelfs in de directe omgeving van Paulus. Denk aan Trofimius, die Paulus ziek achterliet in Milete (2 Timotheüs 4:20), of Timotheüs, die last had van zijn maag en wijn als medicijn moest drinken (1 Timotheüs 5:23). Zelfs Paulus bad driemaal om bevrijding van een doorn in zijn vlees, maar kreeg als antwoord: *“Mijn genade is u genoeg, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht”* (2 Korinthe 12:9).

Ook bij onszelf en bij anderen zagen we dat sommige ziekten terugkeerde. We leerden gaandeweg dat er verschillende redenen waren waarom mensen niet genazen en waarom sommige ziekten terugkeerden.

Dat roept veel vragen op. Hoe verhoudt de belofte van genezing zich tot de werkelijkheid van ziekte? Wat betekent het dat Jezus onze ziekten droeg? Hebben wij werkelijk autoriteit over ziekte, of werkt God anders? Hoe moeten we geloven en bidden, zonder te vervallen in teleurstelling of schuldgevoel wanneer genezing uitblijft?

Dat maakt dit thema ook complex. Niet elke ziekte is puur lichamelijk of direct bovennatuurlijk. Soms is ziekte verbonden met levensstijl, stress of diepe emotionele wonden. Denk aan hoe trauma en het voortdurend onderdrukken van emoties letterlijk in ons lichaam kan gaan zitten. God ziet dat alles. Hij kán genezen, maar vaak wil Hij ons ook door een proces van innerlijk herstel leiden. Daardoor is gebed om genezing niet altijd een kwestie van één moment, maar soms het begin van een weg waarop God ons hele leven vernieuwt.

In dit boek wil ik een eerlijk en bijbels antwoord geven op die vragen. Eerlijk, omdat ik geen teksten wil overslaan en geen ervaringen wil verzwijgen. Bijbels, omdat alleen het Woord van God ons fundament kan zijn. Te vaak wordt er oppervlakkig met losse teksten gesmeten, zonder oog voor de volle raad van God. Het gevolg is dat mensen gekwetst raken: zieken die zich schuldig voelen, omdat hun genezing uitblijft; gelovigen die denken dat ze falen omdat ze te weinig geloof hebben; of gemeentes die elkaar beoordelen op basis van succes of teleurstelling.

Maar de Bijbel geeft ons een rijker, dieper en betrouwbaarder perspectief. Het laat zien dat ziekte niet bij Gods oorspronkelijke bedoeling hoort, maar een gevolg is van de zondeval. Het laat zien dat Jezus geneest, omdat Hij het Koninkrijk van God brengt en de macht van de vijand breekt. Het leert ons dat genezing een genadegave is, uitgedeeld door de Heilige Geest, en geen autoriteit die wij zelf in handen hebben. En het wijst ons telkens weer naar de Geneesheer zelf: genezing is nooit een doel in zichzelf, maar een teken dat naar Jezus Christus verwijst.

Dit boek is dus niet geschreven om wonderen te minimaliseren. Integendeel, ik geloof dat God vandaag nog steeds geneest en dat we Hem met vrijmoedigheid mogen aanroepen voor genezing van zieken. Ik heb zelf wonderen gezien en blijf bidden om meer. Maar dit boek is ook geschreven om een gezonde, Bijbelse balans te bieden. Zodat we leren bidden in geloof én leven in afhankelijkheid. Zodat we vol verwachting zijn, maar niet in teleurstelling of schuld verzinken.

Mijn gebed is dat dit boek je helpt om Jezus beter te leren kennen als de Geneesheer. Niet alleen in Zijn wonderen, maar ook in Zijn nabijheid wanneer genezing uitblijft. Want uiteindelijk is het grootste wonder dat Hijzelf bij ons is, dat onze zonden vergeven zijn, en dat er een dag komt waarop ziekte, pijn en tranen voorgoed verdwenen zullen zijn.

In dit boek wil ik een lans breken voor gebed om genezing, maar wel met de juiste informatie en de juiste Bijbelse kaders. Het is niet mijn bedoeling om mensen of groepen tegenover elkaar te zetten, maar juist om een leidraad te bieden hoe we op een gezonde manier met dit onderwerp om kunnen gaan. Het raakt me diep hoeveel leed er soms juist door deze gave kan ontstaan wanneer verwachtingen botsen, gebeden onbeantwoord lijken, of misverstanden ruimte krijgen. Laten we elkaar niet bevechten over dit onderwerp, maar laten we samen biddend tot onze Geneesheer naderen. Want uiteindelijk gaat het niet om ons gelijk, maar om Hem die ons geneest, draagt en leidt.

Met dit boek heb ik getracht een totaalbeeld neer te zetten van wat nodig is om te begrijpen waar de Bijbel werkelijk over spreekt. Vanaf het ontstaan van de wereld, de zondeval, de beloften van de profeten tot aan de uiteindelijke vervulling van de genadegaven door de Heilige Geest. Deze brede benadering is nodig, omdat er tegenwoordig vele verschillende visies circuleren die allemaal aanspraak maken op een Bijbelse basis. Met een zorgvuldige en uitgebreide exegese neem ik de lezer daarom mee in de fundamentele betekenis van de genadegaven en in het bijzonder die van genezing.

Deel 1

Fundamenten

Hoofdstuk 1

Ziekte en de zondeval: hoe ziekte in de wereld kwam

Als je de Bijbel openslaat bij de eerste hoofdstukken van Genesis, valt iets op: er is helemaal geen ziekte. Er is geen pijn, geen dood, geen rouw. Adam en Eva wandelen met God in de hof. Alles is in harmonie. En telkens opnieuw lezen we dat God zag dat het goed was. Aan het eind van de schepping zegt God zelfs: *“En zie, het was zeer goed”* (Genesis 1:31).

In die volmaakte schepping was ziekte afwezig. Het hoorde simpelweg niet bij het leven dat God voor de mens bedoeld had. Dat sluit ook aan bij Gods karakter, Hij is geen God die mensen maakt om te lijden, maar een God van leven, overvloed en vrede.

Maar dan komt Genesis 3. Adam en Eva eten van de boom waarvan God gezegd had dat ze er niet van mochten eten. En met die daad komt de zonde de wereld binnen. Paulus zegt in Romeinen 5:12: *“Daarom, zoals door één mens de zonde in de wereld is gekomen en door de zonde de dood, zo is ook de dood tot alle mensen doorgegaan, in wie allen gezondigd hebben.”*

Met de zonde kwam de dood, en met de dood kwam alles wat daarmee verbonden is: pijn, verdriet, ziekte en lijden. Ziekte is dus geen scheppingsorde, maar een indringer. Het is het gevolg van de gebrokenheid die sinds de zondeval de hele schepping doortrekt.

Dat zie je ook terug in Genesis 3 zelf. God zegt tegen Adam: *“Stof bent u, en tot stof zult u terugkeren”* (Genesis 3:19). Het menselijke lichaam, dat eerst onsterfelijk was, wordt nu sterfelijk. De mens wordt onderworpen aan verval. Eva zal barensweeën hebben, Adam zal zwoegen en zweet vergieten. De harmonie van het paradijs is weg, en de gevolgen ervan zien we tot vandaag.

Paulus verwoordt het in Romeinen 8:22–23 zo: *“Want wij weten dat de hele schepping gezamenlijk zucht en gezamenlijk in barensnood verkeert tot nu toe. En niet alleen zij, maar ook wijzelf, die de eersteling van de Geest hebben, ook wijzelf zuchten in onszelf, in de verwachting van de aanneming tot kinderen: de verlossing van ons lichaam.”*

Dat is indrukwekkend. Zelfs wij die in Christus zijn wedergeboren en die de Heilige Geest hebben ontvangen, zuchten nog steeds. Ons lichaam is nog sterfelijk, nog kwetsbaar, nog

onderhevig aan ziekte. Pas bij de wederkomst van Jezus Christus komt er een moment waarop ons lichaam verlost zal worden. Tot die tijd blijft ziekte een realiteit.

In het Oude Testament wordt ziekte vaak verbonden met de vloek. In Deuteronomium 28 staat een lange lijst van zegeningen voor gehoorzaamheid en van vloeken voor ongehoorzaamheid. Daar lezen we: *“De HEERE zal u treffen met toring, met koorts, met ontsteking, met hitte, met het zwaard, met korenbrand en meeldauw”* (vers 22). Dat klinkt heftig, en dat is het ook. Het laat zien dat ziekte hoort bij een wereld die gebroken is en van God vervreemd is.

Dat betekent niet dat elke ziekte altijd een directe straf van God is. Het Oude Testament koppelt soms ziekte aan ongehoorzaamheid, maar de Bijbel is op sommige plekken ook weer genuanceerder. Job werd ziek zonder dat hij iets verkeerd had gedaan. Hizkia werd ziek maar genas na zijn persoonlijk gebed. En in het Nieuwe Testament zegt Jezus zelfs over ‘de blindgeborene’ in Johannes 9:3: *“Hij heeft niet gezondigd en zijn ouders ook niet, maar dit is gebeurd opdat de werken van God in hem geopenbaard zouden worden.”*

Wat we hieruit leren, is dit: ziekte is een gevolg van de zondeval. Het hoort daardoor bij het oordeel over de ongehoorzaamheid bij de mens. Ziekten weerspiegelen de algemene gebrokenheid bij de mens. En is daarin een realiteit geworden in de schepping. Deze gebrokenheid geeft weer dat het nooit Gods oorspronkelijke bedoeling was, en ook niet Zijn uiteindelijke plan zal zijn.

En dat fundament is belangrijk om vast te houden. Want het betekent dat ziekte nooit Gods oorspronkelijke bedoeling was, en ook niet Zijn uiteindelijke plan zal zijn. In Openbaring 21:4 lezen we: *“En God zal alle tranen van hun ogen afwissen; en de dood zal er niet meer zijn, noch rouw, noch jammerklacht, noch moeite zal er meer zijn. Want de eerste dingen zijn voorbijgegaan.”*

Daar ligt de richting van de geschiedenis: geen ziekte, geen dood en geen pijn. Dat is Gods hart.

Tot die tijd leven wij in een wereld die gekenmerkt wordt door het “al wel” en “nog niet” van Gods Koninkrijk. Met de komst van Jezus Christus is het Koninkrijk al doorgebroken. Hij verkondigde immers: *“De tijd is vervuld en het Koninkrijk van God is nabijgekomen; bekeer u en geloof het Evangelie”* (Markus 1:15). Zijn woorden gingen gepaard met tekenen die de